

De Stemming van 19 augustus 2018

In de 6 weken sinds de vorige peilingen zijn er amper electorale verschuivingen geweest. De electorale positie van alle partijen is electoraal dus al enkele maanden vrijwel ongewijzigd. Doorgaans zien we in september of oktober wel bewegingen ontstaan bij de start van het nieuwe Parlementaire Jaar, Prinsjesdag en de Algemene Beschouwingen. Dat zou best eens kunnen gaan gebeuren rondom het onderwerp "afschaffing van de vennootschapsbelasting", zoals uit het onderzoek van vandaag blijkt.

Peiling Zetelverdeling

zetels	TK2017	8-07-2018	19-08-2018	Versch. t.o.v. vorige keer	Versch met TK2017
VVD	33	30	29	-1	-4
GroenLinks	14	17	16	-1	2
FvD	2	15	15		13
PVV	20	15	15		-5
D66	19	13	13		-6
CDA	19	12	12		-7
SP	14	11	12	1	-2
PvdA	9	10	11	1	
Partij voor de Dieren	5	7	7		2
ChristenUnie	5	6	6		
DENK	3	6	6		
50PLUS	4	5	5		1
SGP	3	3	3		
Totaal	150	150	150		
Coalitie	76	61	60	-1	-16

Het voorstel om de dividendbelasting af te schaffen is voor het kabinet electoraal een gevoelig onderwerp. Direct na het aantreden van het kabinet was rond een kwart van de Nederlanders ervoor. Onder kiezers uit 2017 van VVD en CDA was (ruim) de helft voor. Dat is inmiddels onder alle Nederlanders gezakt naar 15%. Bij de kiezers van de regeringspartijen zien we ook forse dalingen. Bij de VVD-kiezers is nog maar 35% voor.

Percentage voorstanders afschaffing dividendbelasting

verticaal geperceenteerd	Allen	TK2017									
		VVD	CDA	D66	GrLnks	PvdA	PvdD	SP	FvD	PVV	50PLUS
Voor afschaffing (5-11-2017)	24%	58%	50%	31%	3%	4%	6%	2%	27%	10%	5%
Voor afschaffing (29-4-2018)	18%	40%	17%	19%	0%	5%	6%	3%	10%	14%	2%
Voor afschaffing (19-8-2018)	15%	35%	17%	12%	8%	3%	2%	9%	8%	9%	9%

De volgende tabel laat goed zien, dat het onderwerp een invloed heeft op de electorale verzwakking van de regeringspartijen. De kiezers uit 2017 van VVD, CDA, D66 en ChristenUnie, die nu aangeven niet meer deze partijen te zullen stemmen laten duidelijk lagere percentages voorstanders zien voor de afschaffing dan degenen die nog wel trouw zijn aan die partij. Er hoeft geen sprake te zijn van een zogenaamd "oorzakelijk verband", maar het lijkt toch wel een dominante factor te zijn in het niet meer stemmen op die partijen.

Voor voortzetting van afschaffing dividendbelasting naar trouw aan partijkeuze TK2017

is voor voortzetting afschaffing dividendbelasting	De 4 partijen samen	Partijkeuze			
		VVD	CDA	D66	ChrUnie
Kiest nog steeds partij van TK2017	21%	40%	20%	16%	12%
Kiest niet meer voor die partij	14%	24%	13%	9%	2%

Dat de afwikkeling van dit onderwerp nog extra electorale gevolgen kan hebben wijst de volgende tabel wel uit. De electorale positie van CDA en D66 zou verder kunnen verzwakken als het voorstel over de afschaffing van de dividendbelasting echt wordt doorgezet.

Stel dat het voorstel over de afschaffing van de dividendbelasting wel wordt doorgezet, wat doet dat met de kans op die partij te stemmen?

verticaal geperceenteerd	De 4 partijen samen	TK2017			
		VVD	CDA	D66	ChrUnie
Ik ga die partij dan (waarschijnlijk) wel weer stemmen	51%	75%	37%	31%	47%
Ik weet het nog niet	30%	16%	28%	47%	46%
Ik ga die partij dan (waarschijnlijk) niet meer stemmen	19%	9%	35%	22%	7%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%

- zie volgende pagina

Over de uitspraken van Minister Blok tijdens een bijeenkomst van ruim 1 maand geleden wordt binnenkort een debat gevoerd in de Tweede Kamer. Het is interessant om te zien in welke mate de Nederlanders het eens zijn met die uitspraken. Wij hebben 5 uitspraken van Minister Blok letterlijk voorgelegd. Dan blijkt dat, behoudens de uitspraken over Suriname, de meerderheid van de kiezers van VVD, CDA, PVV en FvD het met die uitspraken eens zijn. Kiezers van GroenLinks, PvdA en D66 zijn er het meest mee oneens.

"Noem mij een voorbeeld, van een multi-etnische of multiculturele samenleving, waar de oorspronkelijke bevolking nog woont (...) en waar een vreedzaam samenlevingsverband is. Ik ken het niet."

	Allen	TK2017									
		VVD	CDA	D66	GrLnks	PvdA	PvdD	SP	FvD	PVV	50Plus
Mee eens	47%	63%	53%	19%	4%	6%	36%	44%	91%	89%	55%

"Ik denk niet dat het gaat lukken om op centraal Europees niveau af te dwingen dat ieder land evenveel vluchtelingen gaat accepteren. Oost-Europeanen gaan er nooit mee akkoord."

verticaal gepercenteerd	Allen	TK2017									
		VVD	CDA	D66	GrLnks	PvdA	PvdD	SP	FvD	PVV	50Plus
Mee eens	75%	82%	84%	65%	56%	57%	65%	79%	96%	93%	74%

Suriname is een failed state. Dat heeft ernstig te maken met de etnische opdeling."

verticaal gepercenteerd	Allen	TK2017									
		VVD	CDA	D66	GrLnks	PvdA	PvdD	SP	FvD	PVV	50Plus
Mee eens	34%	45%	40%	11%	5%	8%	14%	25%	53%	72%	31%

"Waarschijnlijk zit ergens diep in onze genen dat we een overzichtelijke groep willen hebben om mee te jagen of om een dorpje te onderhouden. En dat we niet goed in staat zijn om een binding aan te gaan met ons onbekende mensen."

verticaal gepercenteerd	Allen	TK2017									
		VVD	CDA	D66	GrLnks	PvdA	PvdD	SP	FvD	PVV	50Plus
Mee eens	46%	63%	54%	25%	12%	27%	29%	43%	74%	68%	45%

"Je loopt vrij snel tegen de grenzen van wat een samenleving kan hebben. Vandaar dat ik ook zeg: Ik begrijp de mensen in Amsterdam-West en in de Schilderswijk. Want als je in Benoordenhout woont, is het hartstikke leuk om op zondag naar de Turkse bakker te gaan. Je hebt ook geen last van een aantal bijeffecten. Maar als je er middenin woont, heb je enorm last."

verticaal gepercenteerd	Allen	TK2017									
		VVD	CDA	D66	GrLnks	PvdA	PvdD	SP	FvD	PVV	50Plus
Mee eens	59%	75%	72%	35%	23%	22%	42%	51%	90%	91%	62%

Het patroon t.a.v. de reactie op de 5 uitspraken zien we ook terug bij de vraag over de verontschuldiging van de Minister en of hij af zou moeten treden. Alleen kiezers van D66, GroenLinks e PvdA vinden het in overgrote mate terecht. 29% vindt dat Minister Blok wegens deze uitspraken zou moeten aftreden. Dan zien we het percentage onder de D66-kiezers duidelijk lager zijn dan die van GroenLinks en PvdA.

Vindt u het terecht dat Minister Blok excuses heeft gemaakt of had hij dat niet hoeven doen?

verticaal gepercenteerd	Allen	TK2017									
		VVD	CDA	D66	GrLnks	PvdA	PvdD	SP	FvD	PVV	50Plus
Terecht	49%	34%	43%	87%	92%	94%	63%	50%	14%	7%	23%
Had het niet hoeven doen	45%	60%	47%	9%	4%	5%	31%	40%	82%	88%	69%
Weet niet/geen antwoord	6%	5%	10%	3%	4%	2%	7%	10%	4%	5%	8%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Vindt u dat Minister Blok moet aftreden wegens deze uitspraken?

verticaal gepercenteerd	Allen	TK2017									
		VVD	CDA	D66	GrLnks	PvdA	PvdD	SP	FvD	PVV	50Plus
Ja	29%	9%	13%	38%	68%	66%	48%	46%	4%	11%	29%
Nee	64%	88%	77%	50%	18%	27%	51%	48%	94%	85%	57%
Weet niet/geen antwoord	8%	3%	10%	12%	14%	7%	1%	7%	1%	4%	14%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%